

Geográfus Hírlevél

6.

Következő hírzárás 2007. szeptember 1.
GH7. megjelenése 2007. szeptember 15.

Szeged, 2007. június 1.

Tudományos és oktatási események

Itthon

2006. június 13., **METEORKRÁTEREK MAGYARORSZÁGON** interdiszciplináris konferencia a hazai meteoritkráter-kutatásokról, Veszprém
www.mageof.hu/meteor

2007. szeptember 7., **I. Magyar Turizmusföldrajzi Szimpózium**, Budapest, Kodolányi János Főiskola Budapesti Oktatási Központja
csapkam@sparc.core.hu

2007. október 12., **IV. Európai kihívások**, Szeged
eu_kihiv@mk.u-szeged.hu

2007. október 24-28., **Carpatho-Balkan-Dinaric regional Working Group of the IAG (CBDRWG) –Conference on Geomorfology**, Pécs
<http://www.geomorph.org/main.html>

2007. november 8-10., **Települési környezet konferencia**, Debrecen
<http://geo.science.unideb.hu/taj/page/telkonf2007.html>

2007. november 22-23., **Földminősítés, Földértékelés és Földhasználati Információ a környezetbarát gazdálkodás versenyképességének javításáért**, Keszthely
www.demeter.vein.hu/konferencia

2008. május 18-23., **15th International Congress of the ISCO, Soil and Water Conservation, Climate Change and Environmental Sensitivity**, Budapest
<http://www.isco2008.com/>

Külföldön

2007. június 13-15., **ISPRS WG II/7 Workshop: 5th International Symposium on Spatial Data Quality**, Enschede, Hollandia
<http://www.itc.nl/issdq2007/>

2007. június 15., **EDINA Geoforum 2007**, Leeds, Egyesült Királyság
<http://edina.ac.uk/events/geoforum07.html>

2007. június 15-17., **Landscape classification, Theory and Practice**, Varsó, Lengyelország
Info: tel. +(48) (22) 5520755 vagy 5520633, fax. +(48) (22) 5521521
e-mail: landscape.wgsr@uw.edu.pl

2007. június 15-17., **Nordic Geographers Meeting, Institutt for geografi**, Bergen, Norvégia
<http://ugle.svf.uib.no/geografi/default.asp?Kategori=803&strID=5137>

2007. június 22-24., **Geography and the Humanities, AAG**, Charlottesville, Egyesült Államok
<http://www.aag.org/humanities/index.cfm>

2007. június 25-30., **Changing Soils in a Changing World, 5th European Society for Soil Conservation**, Palermo, Olaszország
<http://www.esscpalermocongress.it/prima.htm>

2007. július 2-11., **The Modelling of (Spatial) Interaction, 20th ERSA / 2nd PREPARE Summer Institute, European Regional Science Association**, Pozsony, Szlovákia
<http://www.ersa.org/prepare/summerschool2007.html>

2007. július 4-6. **EC GI & GIS Workshop: (INSPIRE Time: ESDI for the Environment)**
Porto, Portugália
<http://www.ec-gis.org/Workshops/13ec-gis/>

2007. július 2-13. **IUGG XXIV. Earth: Our Changing Planet**, Perugia, Olaszország
<http://www.iugg2007perugia.it/>

2007. július 8-12., **IALE WORLD CONGRESS 2007, 25 years Landscape Ecology, Scientific Principles in Practice**, Wageningen, Hollandia
<http://www.iale2007.com/>

2007. július 9-10., **European Manifold GIS User Meeting**, London, Egyesült Királyság
http://manipedia.spatialknowledge.eu/European_User_Meeting_-_London_-_July_9_and_10%2C_2007

2007. július 16-20., **The Vespucci Initiative for the Advancement of Geographic Information Science: Spatial Data Infrastructures: Research and Practice**, Fattoria Montebeni, Olaszország
<http://www.vespucci.org/>

2007. július 20-25., **International Conference on Computational Information Technologies for Environmental Sciences: CITES-2007**, Tomszk, Oroszország
<http://www.scert.ru/en/news/83/?section=list>

2007. július 23-27., **Sensing and Understanding our Planet, International Geoscience and Remote Sensing Symposium (IGARSS)**, Barcelona, Spanyolország
<http://www.igarss07.org/frontal/Inicio.asp>

2007. július 23-27., **From Mashups to Infrastructure — GeoWeb 2007**, Vancouver, Kanada

<http://www.geoweb.org/>

2007. július 29-31., **Geographical Views on Education for Sustainable Development IGU-CGE 4. Symposium 2007**, Luzern, Svájc

Infó: sibylle.reinfried@phz.ch) vagy schleicher@ph-weingarten.de).

2007. július 30. – augusztus 3., **AOGS 2007 Asia Oceania Geosciences Society, 4th Annual Meeting**, Queen Sirikit National Convention Centre, Bangkok, Tájföld

<http://www.asiaoceania.org/aogs2007/index.html>

2007. augusztus 1-5., **Regional Conference on Geomorphology Geodiversity of polar landforms**, Longyearbyen, Spitzbergák, Norvégia

<http://www.geomorph.org/sp/arch/2CircularRCG2007.pdf>

2007. augusztus 4-10., **XXIII International Cartographic Conference**, Moszkva, Oroszország

<http://www.icc2007.com/>

2007. augusztus 15-18., **International Forum on Regional Centres of Expertise on Education for Sustainable Development (IGU-CGE)**, Peking

Infó: wangmin@bnu.edu.cn

2007. augusztus 20-23., **First International Conference on the Geography of Europe, EUGEO 2007**, Amszterdam, Hollandia

<http://www.eugeo2007.org/>

2007. augusztus 22-25., **2007 Qld Landcare Conference**, Mackay, Queensland, Ausztrália

<http://www.landcare.org.au/Events.htm>

2007. augusztus 27-31., **Royal Geographical Society Annual International 2007 Conference, London**, Egyesült Királyság

<http://www.rgs.org/WhatsOn/ConferencesAndSeminars/Annual+International+Conference/Annual+International+Conference+2007.htm>

2007. augusztus 27-31., **Regions, Localities and Landscapes in New Europe, 7th Moravian Geographical Conference, CONGEO '07**, Brünn, Csehország

<http://www.geonika.cz/www/index.html>

2007. augusztus 28-szeptember 4., **Man in the landscape across frontiers: Landscape and land use change in Central European border regions**, Szlovénia, Ausztria, Szlovákia és Csehország

<http://www.luccprague.cz/>

2007. szeptember 3-6., **Monitoring the Effectiveness of Nature Conservation, International conference held at the Swiss Federal Research Institute**, Zürich, Svájc

http://www.wsl.ch/event_07/monitoring/

2007. szeptember 3-7., **Photogrammetric Week 2007, Institute for Photogrammetry**, Stuttgart, Németország
<http://www.ifp.uni-stuttgart.de/phowo/index.en.html>

2007. szeptember 2-7., **Advanced training course on land remote sensing**, Lizsazon, Portugália
<http://the-eggs.org/eventdetail.php?id=176>

2007. szeptember 6-8., **International Urban Design Conference**, Gold Coast, Queensland, Ausztrália
jan.marquardt@astmanagement.com.au

2007. szeptember 10-17., **International Workshop on Environmental Changes and Sustainable Development in Arid and Semi-arid Regions (IGGCAS)**, Alasan, Belső-Mongólia, Kína
<http://www.iggcas.ac.cn/iw07/index.htm>

2007. szeptember 11-17., **Remote Sensing and Photogrammetry Society Annual Conference 2007: "Challenges for earth observation - scientific, technical and commercial"**, Newcastle upon Tyne, Anglia
<http://www.ceg.ncl.ac.uk/rspoc2007/call.htm>

2007. szeptember 12-15., **21st Conference Informatics for Environmental Protection, ENVIROINFO 2007**, Systems Research Institute, Varsó, Lengyelország
<http://www.enviroinfo2007.org/>

2007. szeptember 17-22., **21. International Dendroecological Fieldweek**, Wiler, Lötschental, Svájc
http://www.wsl.ch/events/index_EN?id=92&

2007. szeptember 25-27., **Conference and Trade Fair for Geodesy, Geoinformation and Land Management, 'Knowledge and Action for Planet Earth'. INTERGEO 2007**, Lipcse, Németország
<http://www.intergeo.de/englisch/page/main/>

2007., szeptember 26-29., **12th Belgium-France-Italy-Romania Geomorphological Meeting Climatic change and related landscapes**, Savona, Olaszország
<http://www.geomorph.org/sp/arch/BeFrItaRo07.pdf>

2007. szeptember 29. - október 5. **Geographentage**, Bayreuth, Németország
<http://www.geographentag-bayreuth.de/>

2007., szeptember 25-29., **Geopark management and Geotourism**, Leszbosz, Görögország
<http://www.petrifiedforest.gr/INTENSIVE%20COURSE%202007.htm>

2007. szeptember 30.- október 3., **Geomorphosites, Geoparks and Geotourism**, Leszbosz, Görögország
lesvospf@otenet.gr

2007. október 10-12., **26th Urban Data Management Symposium**, Stuttgart, Németország
<http://www.udms.net/>

2007. október 16-18., **The City and Urban Development Summit Australia 2007**,
Brisbane, Ausztrália
<http://www.acevents.com.au/cities2007/>

2007. október 22-26., **4th International Conference: GIS in Geology & Earth Sciences**,
Querétaro, Mexikó
http://www.geociencias.unam.mx/gis_geol_2007.htm

2007. november 28-29., **W2GIS 2007: 7th International Symposium on Web and
Wireless GIS**, Cardiff, Wales
<http://www.comp.glam.ac.uk/w2gis2007/>

2007. november 28-30., **3rd State of Australian Cities Conference**, Adelaide, Ausztrália
<http://www.unisa.edu.au/soac2007/>

2007. december 3-7., **5th ICCG, International Conference of Critical Geography,
Imperialism and resultant disorder: imperatives for social justice**, Mumbai, India
<http://www.5thiccg.org/subthemes.html>

2007. december 4-6., **3rd International Earth from Space - The Most Effective Solutions**,
Moszkva, Oroszország
<http://www.transparentworld.ru/conferenc>

2007. december 12-14., **ISPRS WGIV/8 International Workshop on 3D Geo-Information:
Requirements, Acquisition, Modelling, Analysis, Visualisation - 3D GeoInfo07**, Delft,
Hollandia
<http://www.3d-geoinfo-07.nl/>

2007. december 21-23., **2nd Int. Conference on Health GIS 2007**, Bangkok, Thaiföld
<http://www.e-geoinfo.net/>

2008. január 21-24., **2nd International Conference on Cartography and GIS**, Borovec,
Bulgária
<http://www.datamap-bg.com/conference2008/index.html>

2008. február 17-21., **3rd Solar Cities Congress**, Adelaide, Ausztrália
<http://www.solarcitiescongress.com.au/>

2008. március 14-16., **WALIS Forum 2008**, Perth, Ausztrália
<http://www.walis.wa.gov.au/forum/>

2008. április 21-25., **Conference on Transport Research Area (TRA)**, Ljubljana, Szlovénia
<http://www.tra2008.si/Default.aspx?tabid=79>

2008. június 16-18., **GEO-ENVIRONMENT & LANDSCAPE EVOLUTION 2008, Third
International Conference on Evaluation, Monitoring, Simulation, Management and**

Remediation of the Geological Environment and Landscape, New Forest, Egyesült Királyság

<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2008/geoenv08/index.html>

2008. június 18-21., **Landscape Evolution & Geoarchaeology**, Porto Heli, Görögország

<http://www.geoarch2008.gr/>

2008. június 22-25., **Methodological Approaches in Geoarchaeology**, Porto Heli, Görögország

<http://www.geoarch2008.gr/>

2008. július 7-11., **2008 IEEE International Geoscience and Remote Sensing Symposium**, Boston, Massachusetts, Egyesült Államok

<http://www.grss-ieee.org/igarss08.htm>

2008. augusztus 12-15., **The 31st International Geographical Congress**, IGU, Tunisz, Tunézia

<http://www.agt.org.tn/>

2008. szeptember 16-25., **Regional Conference on Geomorphology Landslides, Floods and Global Environmental Change in Mountain Regions**, Brassó, Románia

Az új földrajz alapszak második vizsgája

Nincs még információ a megváltozott felvételi rend hatásáról, de a jelentkezések ismeretében érzékelhetők változások a felsőoktatási földrajz pozícióiról. Ezek egyrészt összeesengenek az általános tendenciákkal, így például csökken az összes és az első helyes („komoly”) érdeklődés a földrajz iránt. Ez az alap-nappali képzésben alatta marad a felsőoktatásban megfigyelhető, közel 20%-os jelentkezési szám csökkenésnek. Ennek értéke kb.10 % mind az összes, mind pedig az első helyes esetekben.

A felvi.hu – mindenki számára elérhető – adatbázisát használva az alábbi táblázat állítható össze:

Földrajz: érdeklődő hallgató

		ANA Összes jel.	ANA 1.hely	ANK	DLK	ALK	ALA
2007	BDF	219	40	41/1		48/11	
2006	BDF	200	43				
2005		359	86				
2004		293	81				
2007	DE	457	118	51/3			
2006	DE	284	75				
2005	DE G	219	92				
	DE T	150	56				
2004	DE G	330	122				
	DE T	191	89				
2007	EKF	165	30	14/0	16/5	34/3	72/18
2006	EKF	193	46				
2005		371	110				
2004		391	150				
2007	ELTE	478	217	120/8			
2006	ELTE	541	195				
2005	ELTE G	405	208				
2005	ELTE T	284	105				
2004	ELTE G	431	241				
2004	ELTE T	354	140				
2007	ME	161	53	5/0			
2006	ME	152	47				
2005		147	39				
2004		80	15				
2007	NYF	239	42	44/0		32/4	83/20
2006	NyF	262	54				
2005		247	117				
2004		451	147				
2007	PTE	327	122	60/1		45/13	
2006	PTE	451	171				
2005	PTE G	261	105				
	PTE T	132	41				
2004	PTE G	267	121				
	PTE T	225	49				
2007	SZTE	382	124	73/3		27/3	53/18
2006	SZTE	527	200				
2005	SZTE G	376	158				
	SZTE T	258	152				
	JGYTF	307	69				
2004	SZTE G	308	139				
	SZTE T	239	89				
	JGYTF	289	104				
2005	Felvi.hu	3516	1238				
2006	felvi.hu	2610	831	48	47	47	104
2007	Felvi.hu	2422	746	15??	10??	40-50?	50-60?

ANA - alap nappali állami finanszírozott, ANK - alap nappali költségterítéses,
DLK - diplomás levelező költségterítéses, ALK - alap levelező költségterítéses,
ALA - alap levelező állami finanszírozott

Ebből sok következtetés vonható le, én csak néhány általános és látható regionális sajátosságot emelnék ki:

1. Az érdeklődés csökkenésével (a nagy változás 2005-ről 2006-ra valósult meg) nagy kérdés, hogy megtartható-e a földrajzban a 850 körüli állami finanszírozott hallgató?
2. Elfogytak a fizető hallgatók, a tandíj bevezetése amúgy is kissé okafogyottá tette ezt, de persze kurrens szakokon vannak.
3. Összességében a levelezős képzés iránti érdeklődés is erősen csökken, az ALK képzések adhatnak kis segítséget a működéshez, jellemezően a főiskolákon.
4. a DE túljutott a holtponton, visszaállt a szokott rendszerbe, az SZTE durva érdeklődés csökkenése biztos ad okot elemzésre.
5. Az látszik, hogy az elfogadott kapacitás-számokat az SZTE kivételével (itt nagyon magas) az egyetemek elérhetik, a főiskoláknak erre kisebb az esélye. Az előző lehetőségét az teremti meg, hogy a természettudományi területre finanszírozott összesen 3900 hallgatónál kevesebb az 1. helyen jelentkezettek száma.

Két további elmélkedésre biztos készítés van a szakma és a szakmai humán erőforrás biztosítása szempontjából: az egyik a tanárszakok esetleges kiemelése a mostani rendszerből (ez szakmailag jobb, pénzügyileg rosszabb kondíciókat teremt), a másik a több lábbon állás kényszerének alkalmazása (ez különösen az M képzéseknél lesz előbb-utóbb fontos, ennyi hasznos álláshely a jelenlegi helyzetben nem értelmezhető). Indokolt lenne, ha ez a gondolkodás nemcsak a rokonszakokra – környezettan, környezetmérnök, turizmus, agrármérnök stb. – terjed ki, hanem akár az MA (és nem MSc) képzés lehetőségére is.

Mezősi Gábor – SZTE 2007

Felhívás

Tisztelt Kollégák, kedves Természetbarátok!

Örömmel közöljük, hogy megalakult a *Magyar ProGEO Egyesület a földtudományi természeti értékek megismertetéséért* (röviden: Magyar ProGEO Egyesület, a továbbiakban egyszerűen Egyesület), amely a ProGEO nemzetközi szervezet céljait követve, annak magyarországi területi csoportjaként kíván működni.

A ProGEO nemzetközi szervezet alapvetően azzal a céllal jött létre, hogy Európa földtudományi értékeinek megőrzését, védelmét és megismertetését minden lehetséges módon elősegítse. Munkájának kezdetei 1988-ra nyúlnak vissza, 1993-ban alakult meg formálisan és 2000-ben jegyezték be hivatalosan. Magyarország a kezdetektől fogva bekapcsolódott a szervezet munkájába az egykori Természetvédelmi Hivatal irányításával, e téren külön ki kell emelni dr. Tardy János és az azóta körünkől sajnálatosan eltávozott dr. Rádai Ödön sokoldalú munkásságát; e kapcsolatok eredményeként a ProGEO mindjárt a megalakulása utáni évben, 1994-ben Magyarországon tartotta ülését. A meglévő kapcsolat elmélyítése és a célkitűzések sikeresebb megvalósítása érdekében azonban a nemzetközi szervezet régóta kéri egy szervezett keretekben működő magyarországi munkacsoport megalakítását. Ennek az igénynek kívántunk eleget tenni az Egyesület létrehozásával.

A Magyar ProGEO Egyesület alapszabálya szerint az Egyesület céljai közé tartozik többek között hazánk gazdag földtudományi örökségének felmérése, megőrzésének kezdeményezése és a nagyközönséggel való megismertetése, a földtudományi örökség megőrzése szempontjából fontos kutatások szervezése, részvétel a nemzetközi ProGEO szervezet munkájában és egy egységes európai földtani örökségi katalógus összeállításában, javaslatok megtétele további értékek védelmére nemzetközi és hazai szinten egyaránt, valamint új szemlélet és módszerek bevezetése a földtani, felszínalaktani, vízföldrajzi, talajtani, biológiai értékek együttes értékelésének és védelmének meghonosítására és azok alkalmazásának támogatása. Az Egyesület további fontos tevékenysége lesz még oktatási tevékenység ellátása, a célokhoz kapcsolódó hírlevelek, szakmai anyagok, illetve kiadványok kiadása, honlap fenntartása, a célokhoz kapcsolódó projektek, konferenciák, bemutatók, táborok, versenyek és egyéb programok szervezése, valamint a témához kapcsolódó szakkifejezések magyarítása, természetesen mindezen tevékenységek során szoros együttműködés kialakítása a hazai és külföldi társszervezetekkel.

Az Egyesület hivatalosan 2003. április 3-án alakult meg a MÁFI Stefánia úti épületében. Az alapító tagok jóváhagyták az alapszabályt, megválasztották az Egyesület tisztségviselőit és meghatározták az Egyesület működéséhez szükséges tagdíjat. Az alapító tagok mellett az Egyesületnek lehetnek rendes, pártoló és tiszteleti tagjai, utóbbiaknak ezt a címet az Egyesület közgyűlése adományozhatja. Rendes tag lehet minden olyan természetes és jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, illetve önkormányzati testület, aki, illetve amely az Egyesület működési területéhez kapcsolódó tevékenységet végez, az Egyesület alapszabályának rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek elfogadja, kötelezettséget vállal a tagdíj megfizetésére, valamint az Egyesület Közgyűlése tagnak elfogadja.

Az Egyesület jogi bejegyzése folyamatban van.

Az Egyesület alapító közgyűlése a hatályos jogszabályoknak és az elfogadott alapszabálynak megfelelően Elnökséget és Ellenőrző Bizottságot választott. A megválasztott tisztségviselők:

Tiszteletbeli elnök:	Tardy János
Elnök:	Horváth Gergely
Társelnök:	Chikán Géza
Elnökségi tagok:	Csillag Gábor Karancsi Zoltán

Az Ellenőrző Bizottság tagjai:

Elnök:	Cserny Tibor
Bizottság tagok:	Kiss Gábor Vincze Péter

Kérjük mindazokat, akik az Egyesület fenti célkitűzéseivel és tervezett tevékenységi körével egyetértenek, és az Egyesületbe tagként be kívánnak lépni, azon szándékukat a mellékelt Jelentkezési lap visszaküldésével jelezzék. Szeretettel várunk mindenkit, aki természetvédelem ügye iránt elhivatottságot érez!

Budapest, 2007. április 15.

Chikán Géza s.k.
társelnök

Horváth Gergely s.k.
elnök

Jelentkezési lap

Alulírott ..... (név/cégnév) .....
.....(cím/telephely)

felvételemet kérem a Magyar ProGEO Egyesületbe.

Kijelentem, hogy az Egyesület célkitűzéseivel egyetértek, alapszabályának rendelkezéseit magamra nézve kötelezőnek elfogadom, és kötelezettséget vállalok a Közgyűlés által meghatározott összegű tagdíj megfizetésére.

Elérhetőségeim:

Értesítési cím: .....

Elektronikus levélcím: .....

Telefonszámok: ..... (lakás), ... (munkahely), ... (mobil)

.....

dátum (hely, év, hó, nap)

.....

aláírás

A jelentkezési lapot kérjük visszaküldeni a chikan@mafi.hu címre, vagy postán Chikán Gézának címezve a Magyar Állami Földtani Intézetbe (1143 Budapest, Stefánia út 14.)

Elhunyt Molnár Jenő földrajztudós, kolozsvári egyetemi tanár

1920-ban született Karánsebesen, a szülővárosban, majd Temesvárt végezte középiskolai tanulmányait. 1940-ben iratkozott be a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem történelem-földrajz karára s 1944-ben szerzett tanári diplomát. Egyetemi oktatói pályáját is a Bolyai Tudományegyetemen kezdte, majd 1959-től a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen folytatta 1982-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig.

1993-ban visszahívták az egyetemre, ahol ezután magyarul oktathatott. Tanítványai, munkatársai nagy elismeréssel szóltak munkájáról, amelyet nagy lelkiismeretességgel, magas színvonalon végzett. A földrajztudomány elméleti és módszertani kérdéseiről tartott előadásai egyöntetű elismerést váltottak ki szakmai körökben. Mindig figyelt a rokontudományokra, és ennek köszönhetően a földrajzi tájakról szóló értekezési olvasmányosak és kibontják az erdélyi jellegzetességeket nemcsak földrajzi, de művelődéstörténeti vonatkozásaikban is. 1990 után több magyarországi egyetemen tartott előadásokat a földrajztudomány köréből különös tekintettel Erdélyre. Mint tőzsomszédja csendes, családszerető, segítőkész barátot ismerhettem meg benne. 2007. május 20-án hunyt el, kihült tetemét a Házsongárdi temetőben hantolták el. A család tagjai mellett tisztelői, tanítványai, barátai szép számban vettek örök búcsút tőle.

Egyed Ákos

Könyvismertetés

Anti-Jeanneret

*Françoise Choay: Urbanizmul, utopii și realități, 107 old., Editura Paideia & Simetria, Bukarest, 2002.*¹

Hogyan kerül a csizma az asztalra? Ki ez a Jeanneret, miért lát napvilágot egy majdnem négy évtizede megírt francia, illetve néhány éve román nyelven újra kiadott tanulmány recenziója a Geográfus Hírlevél oldalain? Vegyük ab ovo usque ad mala.

A XXI. századi városok lakosainak fontosabb igényei a tervezőkkel szemben a következő pontokban fogalmazódnak meg: szélesebb járdák, sétálóutcák, jobb megvilágítás, több fa és zöldövezet, biztonságosabb átjárók, biciklisávok. Vagyis, ha egy szóval szeretnénk mindezt összefoglalni, a kívánság egy környezetbarát város. Ennek a várostervezésnek az egyik legismertebb szószólója Françoise Choay, aki az opusát egy általa szerkesztett nagyobb lélegzetű kötet bevezető tanulmányaként jelentette meg 1965-ben. Célja kettős volt: egyrészt egyszerű és világos antológiában leleplezni Le Corbusiernek, a szerző által csalásnak nevezett tétéleit, másrészt megcáfolni a piedesztálra emelt urbanizmusnak, mint önálló tudománynak a létjogosultságát.

A kötetet Kovács Kázmér által szignált fordítói előszó vezeti be, amit a szerzőnek a fordítójához címzett levele követ. Ebből értesülünk a mű megjelenésének körülményeiről. A második világháború után az értelmiség az ipari városok nyomorában élő munkásosztállyal való együttérzése és a nagyvárosok iránti bizalmatlanság sajátos keveréke minduntalan felbukkan a városokat érintő reformjavaslatokban. Minthogy a tervezők és reformerek igyekeztek kiküszöbölni a nagyvárosi élet nemkívánatos jelenségeit, kezdeményezéseikben éppúgy testet öltött a városokkal szembeni korabeli fenntartás és elégedetlenség, mind pedig az urbánus lét valamiféle pozitív, emberi mértéket öltő jövőképe. Charles Edouard Jeanneret, avagy ismertebb nevén Le Corbusier ez utóbbi elképzelés képviselője, a francia modernizmus és racionalizmus legismertebb alakja, kinek véleménye szerint ajánlott a várost alkotó, személytelenné általánosított épületek és az ember konkrét személyisége, továbbá az épületek elvont szabályossága és a természet szabadsága közötti ellentmondást az alaprajz változtatásával, a külső és a belső egymásba való átvezetésével mesterségesen feloldani. Olyan építészetet kívánt Le Corbusier megteremteni, melyet nem csak a funkcionalizmus, a racionalizmus, valamint a kifejező forma tesz emberivé, hanem mindezen túl az épületek, az épülettömbök, a városnegyedek és maga a város anyagi mivoltában is emberivé válik. Tapasztalatait az emberi test arányrendszeréből kiinduló modulor és a lakógép elméletekben összegezte. Elképzeléseit főleg az 1949-ben tervezett Chandigarhban próbálta megvalósítani. Choay szerint azonban mindez csak szemfényvesztés, a funkcionalizmus pedig ítéltetett és „holt nyelvnek minősíthető”.

A kötet első fejezetében az urbanizmusról értekeznek és bemutatja a preurbanizmusra jellemző, az ipari várost górcső alá vevő és élesen elítélő fontosabb mozgalmakat: a progresszív és a kulturális modellt, valamint a marxizmust és az amerikai anti-urbanizmust.

A második fejezet az urbanizmus fontosabb irányzatait vázolja. Míg a progresszív irányzatot „csak” a számító értelem, a haladás, a racionalizmus és a technokrata mentalitás jellemzi, addig a kulturális modell, mely a kultúra folyamatosságát és a hagyományok tiszteletben tartását tekinti elsődleges feladatnak, regresszívnek minősíti. Végül

¹ a. m.: Urbanizmus, utópiák és realitások

megismerkedhetünk a szerző szerinti egyetlen olyan várostervező elképzeléssel, mely integrálni kívánja az ökológiai várostervezést; ez az naturalizmus. Ide tartoznak a garden-city és a ville radieuse mozgalmak.

A harmadik fejezetben Choay kétségbe vonja az urbanizmusnak, mint tudománynak a létét. „Itt az ideje — írja —, hogy a geográfus együttműködjön a higiéniai szakemberrel, valamint mindketten a szociológussal. Ez olyan feladat, mely bevonja a tervezésbe a gazdasági szakértőt, a demográfust, az esztétikust, anélkül, hogy valakinek privilegizált helyet nyújtson e munkában”. Ezért nem tekinthető az urbanizmus külön tudománynak, hanem csak a felsorolt tudományok részének.

A kötetet igen tartalmas jegyzet, névmutató, valamint Françoise Choay laudatója egészíti ki.

És végül, azért szól a recenzió pont erről a kötetről, mert a magyarországi egyetemeken majd tíz éve tanítják, tanítjuk a városökológiát, és mindeddig nem született, nem építészek számára írt, a városok ökológiai tervezését bemutató könyv, illetve a románul vagy franciául tudók figyelmét hivatott felhívni erre az alapvető opusra.

Géczi Róbert